

Repensar el món adult

Jaume Funes (Catalaiud, 1947) no acaba d'entendre ben bé per què ha tingut tant d'èxit el seu últim llibre. Al cap i a la fi, famés de quaranta anys que reflexiona sobre educació i adolescència. I que adverteix que moltes coses que funcionen per inèrcia s'haurien de repensar. Repensar el món adult i especialment el món educatiu, clau com a espai de reflexió. Ho diu un home que ha treballat a l'escola, al carrer, en espais terapèutics, i també en l'administració. I que ja és avi d'adolescents. Un home que té prou bagatge i honestat intel·lectual per admetre que potser les coses que diu ara aviat deixaran de tenir vigència.

■ JOSEP LOSADA

que no els podem deixar fer. Els que venim de l'època de l'heroïna sabem què volem dir. Si un noi vol experimentar amb l'heroïna injectant-la, si depèn de mi, li ho impediré. O si decideix robar fins que l'inxampin. Però en realitat són molt poques coses que hem d'intentar impedir.

Home, és bastant clar que és dolent per al cervell en formació d'un adolescent fumar cànnabis. Hi ha estudis seriosos en aquest sentit...

Però és que el cervell també es pot espatllar si no experimenten, perquè és precisament l'etapa en què es construeixen les interaccions neuronals a partir de les experiències. Un adolescent massa prudent pot acabar sent un adult *tonto* perquè no té el bagatge fins i tot biològic que comporta l'experimentació. El que hem d'intentar és que tingui sempre al costat un adult que l'ajudi a aprendre d'allò que està vivint. És a dir, que hi hagi un tutor, un monitor de lleure, un entrenador, una mestra, que l'acompanyi. Hem de garantir que aprèn de les experiències, no garantir que no tindrà experiències.

Superar la por, deixar-los anar, però, no és fàcil. Si hagués de donar tres consells clau als pares, quins serien?

El primer és clau: malgrat que et desesperin, no et desesperis. Més que res, perquè com que t'estan posant a prova se suposa que l'adolescent és ell o ella, i no tu. Els pares són éssers humans putejats per la feina, amb diners o sense..., però que, malgrat tot, com a mínim han de trobar cinc minuts a la setmana per mirar-s'ho des d'una altra perspectiva que no sigui la de la desesperació. Un adolescent no creixerà de forma sensata si tu no ets un adult amb valors, criteris i propostes per a la seva vida.

Molts pares deuen pensar 'està bé això dels valors i els criteris, però com es fa quan ni tan sols aconseguixes que t'escoltin?'

El que no s'ha de fer és continuar amb la lògica que el meu fill és meu, amb tant que m'ha costat arribar fins aquí... El que no has de fer és ni adoctrinar, ni controlar, ni tutelar, ni pretendre que sigui com tu, però no pots deixar-lo sense criteris, sense valors. Si ell et diu 'el món és una merda' i tu no li ofereixes algun criteri, el deixes desamparat.

Però quins criteris?

Hi ha una tendència a confon-

dre valors amb tradicions. Hi ha una tendència a educar amb les tradicions. Els castellers estan molt bé, però ens hem de preguntar si cal convertir-los en un valor de vida. La raó per no fumar porros no és que els porros espatllin el cervell, la raó per no fumar-ne és que si estic empanat no m'assabento de res. Soc feliç fumant porros? Val la pena? Els discursos teòrics no penetren. El valor de fons és si m'agraden un tipus de petons o no. Tu no pots vendre el príncep blau, però sí que val la pena que s'enamori. Sé que no és fàcil. Però això ho convertim tot en un catecisme.

Al llibre hi ha un capítol dedicat a l'educació. Per què no s'afronta d'una vegada una reforma de la secundària més adaptada al món de l'adolescent?

El sistema educatiu està totalment obsolet. En la pràctica els pares centrats que tenen una bona relació amb els seus fills es passen tot el dia dient mentides. Per dintre estàs dient 'ostres si jo hagués d'aguantar les fricatives, no podria'. Inventes arguments cada dia. El que caldria és mirar d'arreglar la secundària. El món de l'adolescent i el món de l'escola estan cada cop més separats. Els adolescents no suporten l'escola i l'escola no suporta els adolescents. La distància és tan gran que un de cada tres entra en crisi en un moment o altre. És la part més urgent de la reforma educativa.

Vostè ha treballat acompanyant adolescents en risc d'exclusió. Adolescència i pobresa no és una bona combinació. Potser tots els seus consells no serveixen?

El llibre està escrit per a un tipus de pares que tenen temps vital per parar-se a pensar. Tenim ja la primera adolescència amb pobresa. És la generació de la recessió. Una part han viscut processos migratoris. No hem educat per acceptar que el panorama és divers, té colors negres, xinesos... I això vol dir ser adolescent català avui.

Tenim molta feina tots plegats.

Sí. Si aquests joves no tenen la vivència que formen part de la societat i si en lloc d'ajudar-los a pensar, a integrar-se, només els posem en marxa un protocol contra el radicalisme islàmic, continuarem sense canviar els esquemes. No es tracta de ser integradors, es tracta de reivindicar l'escola com un espai per a la reflexió. Els altres i tu formeu una cosa nova, cal construir formes d'entendre el món barrejades. ■

És urgent la reforma, els adolescents no suporten l'escola i l'escola no suporta els adolescents

xarxes han aconseguit la comunió mundial dels adolescents.

Fa poc es publicava un estudi que assegurava que l'adolescència cada cop comença abans i acaba més tard. També hi ha el concepte preadolescent. Hi està d'acord?

No hi he estat mai d'acord, tot i que sempre he insistit en l'atenció a la preadolescència perquè entenc que la transició entre la infantesa i l'adolescència és molt important. Perquè tinc molt clar que si no la cuides des del punt de

La desesperació hauria de ser no aconseguir que el fill s'alliberi de les nostres cadenes

vista educatiu i emocional i no acompanyes el nen en aquesta transició és quan apareixen conflictes que després esclataran en l'adolescència.

És a dir, que potser seria bo deixar d'avançar-nos, deixar de dir 'és que el meu fill està preadolescent'?

El que hem de recordar és que el mercat té un paper molt important. I què li interessa, al mercat, doncs que una nena d'onze anys es vesteixi com una *teenager*. Però una nena d'onze

anys és una nena. En realitat, no en som conscients, però hem deixat en mans del mercat el final de la infància.

Defineixi que és l'adolescència?

Bàsicament és un temps per provar, experimentar, descobrir. Jo dic que un adolescent és un explorador reprimat. I pobres d'aquells pares que no volen que els seus fills explorin, perquè ja tenim garantit un adult conservador i avorrit.

Però amb límits, suposo. Com es pot saber quan una conducta pot representar un risc per al futur del noi o noia?

És la pregunta de fons. A vegades em diuen, però si el deixo, vostè em garanteix que acabarà bé? I jo contesto, el que és clar és que si vostè continua amb aquest estat d'histeria acabarà malament.

I el perill de les drogues, l'alcohol. No hem de fer el que calgui per evitar que es facin mal?

Òbviament hi ha algunes coses